

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **H/4113.**

Benyújtás dátuma: **2023-05-24 14:24**

Parlex azonosító: **12D6SGG50001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Határozati javaslat benyújtása**

Benyújtó: **Dr. Mellár Tamás (Párbeszéd), Tordai Bence (Párbeszéd)**

Határozati javaslat címe: **A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény módosításának alkotmányellenességével kapcsolatos Ab-határozat végrehajtásáról**

Az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 28. § (4) bekezdése alapján „**A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény módosításának alkotmányellenességével kapcsolatos Ab-határozat végrehajtásáról**” címmel a mellékelt határozati javaslatot kívánom benyújtani.

...../2023. (.....) OGY határozat

A Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény módosításának alkotmányellenességével kapcsolatos Ab-határozat végrehajtásáról

A jogbiztonsághoz és a tulajdonhoz való alkotmányos alapjog maradéktalan érvényesülése

1. Az Országgyűlés felszólítja a Kormányt, hogy legkésőbb 2023. június 15. napjáig alkosson és terjesszen az Országgyűlés elé törvényjavaslatot az Alkotmánybíróság 30/2022. (XII. 6.) számú Ab-határozatában foglaltak végrehajtása érdekében.
2. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Általános indokolás

Az Alkotmánybíróság a 2019. évi LXVIII. törvénnyel módosított, a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény 45–46. §-aiban és a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1a) bekezdésével kapcsolatban hivatalból eljárva megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy a 2019. évi LXVIII. törvénnyel módosított, a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény 45–46. §-aiban és a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1a) bekezdésben nem szabályozta a jogbiztonság és a tulajdonhoz való jog érvényesülésének megfelelően az Eötvös Loránd Kutatóhálózat és a kutatóintézeti hálózat korábbi működtetője, a Magyar Tudományos Akadémia (MTA) közötti vagyoni viszonyokat.

Az Alkotmánybíróság ezt a 30/2022. (XII. 6.) Ab-határozatában állapította meg, és egyben felhívta az Országgyűlést, hogy ezzel kapcsolatos jogalkotói feladatának 2023. június 30-ig tegyen eleget. A határozatban az Alkotmánybíróság azt is kimondta, hogy a tudományos kutatásról, fejlesztésről és innovációról szóló 2014. évi LXXVI. törvény 42/C. § (3) bekezdésének alkalmazásával összefüggésben alkotmányos követelmény, hogy a tudományos kérdéseket illető döntések meghozatalakor a tudomány szabadsága érvényesüljön, és a döntéshozatal módja, szabályozása megfeleljen a tudomány szabadság alkotmányos értékének.

Az Alkotmánybíróság eljárása alapjául az országgyűlési képviselők több mint egynegyedének utólagos normakontroll indítványa, valamint a Magyar Tudományos Akadémia alkotmányjogi panasza szolgált, amelyben az indítványozók a kutatás, fejlesztés és innováció intézményrendszerének és finanszírozásának átalakításához szükséges egyes törvények módosításáról szóló törvény több szakaszának megsemmisítését indítványozták.

A korábban az MTA irányítása alatt álló, részben az MTA tulajdonából, részben költségvetési forrásból működtetett kutatóközpontokat és kutatóintézeteket a jogalkotó egy új irányítási struktúra alá helyezte. A támadott szabályozás szerint a többi között az MTA feladata a tulajdonában és a kutatóhelyek használatában lévő vagyonelemek használati jogának biztosítása. Az indítványozók álláspontja szerint ez az MTA rendelkezési jogának elvonása volt, a szabályozás az MTA alkotmányosan védett tulajdonát, mint célhoz kötött közvagyonot, alaptörvény-ellenesen korlátozza.

Az Alkotmánybíróság határozatában kifejtette, hogy nincs hatásköre arra, hogy egy szabályozás kapcsán a közfeladatok ellátásának hatékonyságát felülvizsgálja, és önmagában nem alaptörvény-ellenes az a körülmény, hogy egy közfeladatot az állam más szervén keresztül kíván a továbbiakban ellátni. Az Alkotmánybíróságnak azonban feladata, hogy az intézményrendszer jellegéhez kapcsolódó követelményeket (jelen esetben a tudományos szabadság és a tulajdonhoz való jog érvényesülését) számon kérje a jogalkotón.

Az Alkotmánybíróság egyebek mellett megállapította, hogy az MTA célhoz kötött vagyonának más

szervhez rendelése akkor alkotmányos, ha a vagyon köre pontosan meghatározott, szükséges mértékű, és a döntés ellen bírói felülvizsgálatra van lehetőség. A vagyont ténylegesen használó új szerv nemcsak a vagyon jogait szerzi meg, de annak terheit is viseli. A közfeladathoz tartozó vagyon használati jogának az átadására továbbá csak határozott időre kerülhet sor. A határozat szerint a vizsgált törvényi szabályozás ezeket az alkotmányos követelményeket nem tartalmazza, de azok megalkotására az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel. Ezért a testület megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenességet idézett elő azáltal, hogy nem szabályozta megfelelően a korábban az MTA által közfeladatként működtetett és irányított kutatóintézetek új irányítási struktúrába szervezésekor a fennálló és jövőbeli vagyonjogi viszonyokat. Az MTA vagyona célhoz kötött nem állami vagyon, amelyen belül az MTA által megszerzett tulajdon (például ingatlanok, immateriális javak) az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése szerinti tulajdonvédelem tárgya. Az államnak olyan szabályozást kell megteremtene, amely a közfeladatok ellátásához szükséges feltételeket és garanciákat biztosítja.

Annak érdekében, hogy az Országgyűlés a törvényjavaslatot az Alkotmánybíróság által szabott határidőig meg tudja tárgyalni, a Kormánynak azt legkésőbb 2023. június 15. napjáig meg kell alkotnia és elő kell terjesztenie.